

ONTWERPBESLUIT WET NATUURBESCHERMING VAN GEDEPUTEERDE STATEN VAN
GELDERLAND

Wet natuurbescherming hoofdstuk 3, ontheffing soorten

Datum besluit : 31 juli 2019
Onderwerp : Wet natuurbescherming - 2019-002271 - gemeente Ede
Activiteit : Uitvoering geven aan soortenmanagementplan vleermuizen,
huismus en gierzwaluw, Bergstraat 4, 6710 HM, Ede.
Verlenen/weigeren : Verlenen ontheffing
Aanvrager : Gemeente Ede
Zaaknummer : 2019-002271

Beslissing van GEDEPUTEERDE STATEN VAN GELDERLAND op het verzoek van de gemeente Ede, Bergstraat 4, 6710HM, Ede, hierna te noemen de aanvrager, van 14 februari 2019 om een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming, hierna de Wnb.

De opbouw van deze beslissing is als volgt:

- Allereerst worden de ingediende *aanvraag en het procesverloop* toegelicht;
- Daarna volgt het *besluit* met inbegrip van de voorschriften;
- Onder het kopje '*beoordeling*' wordt de onderbouwing van het besluit gegeven;
- De beslissing wordt afgesloten met enkele algemene bepalingen en een toelichting op het verdere procesverloop ('*overige verplichtingen*' en '*zienswijzen*').

AANVRAAG EN PROCESVERLOOP

Op 14 februari 2019 ontvingen wij een aanvraag van de gemeente Ede voor een ontheffing in het kader van hoofdstuk 3 van de Wnb op grond van artikel 3.1 lid 2 en 4 en artikel 3.5 lid 1, 2 en 4 voor het overtreden van de betreffende verbodsbepalingen voor de soorten zoals genoemd in tabel 1.

De ontheffing wordt aangevraagd in het kader van de in de wet genoemde belangen onder Wnb artikel 3.3 lid 4b onder 4 ter bescherming van flora en fauna en artikel 3.8 lid 5b onder 1 in het belang van de bescherming van wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats.

De aanvraag maakt deel uit van deze ontheffing.

Er is voor de werkzaamheden niet eerder een ontheffing verleend.

Er wordt geen gebruik gemaakt van een gedragscode.

Deze aanvraag is nog niet getoetst aan het gebiedendeel van de Wet natuurbescherming. Mogelijk is hier ook een vergunning Wnb voor nodig. Indien dit het geval is, dient de aanvrager deze ook bij de provincie aan te vragen. Wij maken u attent op de uitspraak van de Raad van State van 29 mei 2019 dat voor een toename van stikstofdepositie, hoe klein ook, een vergunningplicht geldt. Wij adviseren u met inachtneming van de uitspraak naar de stikstofdepositie van uw project te kijken.

Op deze aanvraag is afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing verklaard.

BESLUIT

Gedeputeerde Staten van Gelderland

HEBBEN BESLOTEN

gelet op de artikelen artikel 3.3 lid 1, lid 4 en lid 5 (Vogelrichtlijnsoorten), artikel 3.8 lid 1 en lid 5 (Habitatrichtlijnsoorten / Verdrag van Bern soorten / Verdrag van Bonn soorten), van de Wet natuurbescherming

ONTHEFFING TE VERLENEN

aan de gemeente Ede, Bergstraat 4, 6710HM, Ede

voor de soort(en), verbodsbepaling(en) en wettelijke belang(en) zoals weergegeven in tabel 1.

Tabel 1 Soorten, verboden en belangen

Soort	Verbod		Belang
	<i>Vogelrichtlijn</i>		
• Huismus • Gierzwaluw	Artikel 3.1 lid 2	Het opzettelijk vernielen of beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren of het wegnemen van nesten	A
	<i>Habitatrichtlijn/Bern/ Bon</i>		
• Gewone dwergvleermuis • Ruige dwergvleermuis • Laatvlieger	Artikel 3.5 lid 4	Het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen	B

Belang:

A. (Vogelrichtlijn) Artikel 3.3 lid 4b onder 1 van de Wnb: 'Volksgezondheid en artikel 3.3.lid 4b onder 4 van de Wnb: ter bescherming van flora en fauna)

B. (Habitatrichtlijn/Bonn/Bern) Artikel 3.8 lid 5b onder 1 in het belang van de bescherming van wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats, artikel 3.8 lid 5b onder 3 van de Wnb: in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten)

Aan deze ontheffing zijn op grond van artikel 5.3 van de Wet natuurbescherming voorschriften verbonden zoals opgenomen in bijlage 1 van dit besluit.

BEOORDELING VAN DE AANVRAAG

Project

In de aanvraag beschreven project

De gemeente Ede is actief aan de slag met haar Programma Biodiversiteit 'Samen sterker met natuur'. Ter versterking van de biodiversiteit in de bebouwde kommen van de gemeente staat de gemeente voor de omvangrijke opgave om de woningvoorraad (ca 30.000 woningen) te verduurzamen, benutten voor versterking van de instandhouding van gebouwbewonende soorten. Daarvoor heeft de gemeente een soortenmanagementplan (SMP) opgesteld en vraagt ze een gebiedsontheffing aan.

Voor de gebiedsontheffing wordt een beroep gedaan op het wettelijk belang flora en fauna¹. Met het soortenmanagementplan (SMP) wil de gemeente Ede op grond van een gebiedsgerichte ontheffing huismussen, gierzwaluwen en vleermuizen duurzaam beschermen op gemeentelijk niveau. De doelstelling is behoud én uitbreiding van populaties en doorgang van ruimtelijke ontwikkelingen met efficiënte procedures.

Jaarlijks gaat het naar schatting om het planmatig onderhoud (veelal kleinschalige werkzaamheden zoals het schilderen van ca 30 complexen (1.200 woningen) en om de grootschaliger renovatie van ca. 150 woningen. Dit kunnen alle werkzaamheden zijn waarbij wijzigingen aan daken of muren plaatsvinden, of waar sprake is van aanwezigheid van verhoogde menselijke activiteit of het al dan niet tijdelijk plaatsen van obstakels in de omgeving van rust- of voortplantingsplaatsen. Ook werkzaamheden die van invloed kunnen zijn op het functioneel leefgebied van soorten, zoals de kap van bomen en andere vegetatie vallen hieronder. Tenslotte zijn er tijdelijke werkzaamheden die tot schade aan rust- of voortplantingsplaatsen kunnen leiden, zoals het plaatsen en gebruiken van steigers.

¹ Artikel 3.3 lid 4b onder 4 van de Wnb en Artikel 3.8 lid 5b onder 1

Het SMP Ede is van toepassing op de bebouwde kommen binnen de gemeente Ede. Het betreft Ede-stad, Bennekom, De Klomp, Lunteren, Ederveen, Harskamp, Otterlo en Wekerom (voor de begrenzing van het plangebied: zie bijlage 2). De exacte begrenzing van het gebied wordt bepaald door de grenzen van de biomorfologische eenheden² die betrekking hebben op het stedelijk gebied. Het soortmanagementplan is van toepassing op de gebouwde bewonende soorten zoals in tabel 1 weergegeven.

Het SMP heeft als doelstelling de staat van instandhouding van de aangevraagde soorten duurzaam te verbeteren. In het SMP wordt aangegeven op welke wijze: door ruimschoots te mitigeren en compenseren in het geval van ruimtelijke ontwikkeling. Woningcorporaties/uitvoerders kunnen onder de werking van de gebiedsontheffing gebruik maken van standaardoplossingen die zijn opgenomen in een speciaal voor dit doel opgestelde mitigatiecatalogus³. Hierin zijn bewezen oplossingen gepresenteerd die door de woningcorporaties kunnen worden toegepast.

Werkwijze zoals beschreven in het SMP

In het SMP Ede wordt ervan uitgegaan dat gewone dwergvleermuis, huismus en gierzwaluw in potentie overal binnen een biomorfologische eenheid kunnen voorkomen indien het leefgebied geschikt is. In plaats van veel energie te steken in het onderzoek naar nestplaatsen van gierzwaluw en huismus en in zomerverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis in de gehele bebouwde kom, wordt soortgericht onderzoek gericht uitgevoerd op locaties waar ingrepen plaatsvinden. Het doel van het onderzoek is om de verblijfplaatsen te localiseren, teneinde gerichte maatregelen te kunnen nemen om daarmee doden en verwonden te voorkomen. Daarnaast wordt onderzoek gedaan naar de staat van instandhouding middels transecttellingen. Deze zijn bedoeld om trends te kunnen bepalen. In het SMP wordt standaard voorzien in een forse standaardmitigatie-opgave, die veel verder gaat dan de mitigatie-opgave zoals voorgescheven in de kennisdocumenten van BIJ12.

Voor afzonderlijke initiatieven vindt onderzoek plaats, afgestemd op de zwaarte van de ingreep, waarbij een indeling in vier categorieën wordt gehanteerd. Voor elk initiatief vindt, conform de huidige werkwijze, allereerst een quick-scan plaats, waarbij door een ter zake kundige - een eerste beoordeling plaats in hoeverre een ruimtelijk plan of voorgenomen ingreep in het kader van de Wabo gevolgen heeft voor beschermde soorten. Voor ingrepen met een potentieel effect op de aangevraagde soorten is in het SMP een afwegingskader met vier categorieën opgenomen. Aan de hand van dit afwegingskader kan bepaald worden tot welke categorie een ruimtelijke ingreep behoort en of vervolgonderzoek en mitigerende/compenserende maatregelen nodig zijn. Voor de zwaarste categorie (categorie 4) is altijd een zelfstandige ontheffingsprocedure nodig. Ingrepen in categorie 4 vallen daarmee buiten het bestek van deze gebiedsontheffing. De aangevraagde drie categorieën in het kader van deze ontheffing zijn:

- Categorie 1: Beperkte ingrepen aan individuele woningen waarvoor in veel gevallen ook een omgevingsvergunning noodzakelijk is⁴. Te denken valt aan het plaatsen van een dakkapel en maatregelen waarbij geen vergunning noodzakelijk is zoals na-isolatie van individuele woningen⁵. Voor werkzaamheden uit categorie 1 geldt in het SMP dat initiatiefnemers zijn vrijgesteld van soortgericht onderzoek, onder de voorwaarde dat de werkzaamheden plaatsvinden buiten de gevoelige periodes van verstoring⁶; en dat een keuze gemaakt wordt uit maatregelen zoals opgenomen in het maatregelenpakket (en tabel 3). Naar verwachting levert dit een aanzienlijke 'plus' op aan permanente verblijfplaatsen;

---

² <https://geo.ede.nl/index.php?@Bio-morfologische-kaart>

³ Arcadis, 2018. Mitigatiecatalogus gebouwde bewonende soorten. Leidraad natuurinclusief bouwen, renoveren en verduurzamen. Provincie Gelderland

⁴ Conform tabel pagina 10 SMP Ede

⁵ Op pagina 10 van het SMP is een limitatieve lijst met ingrepen opgenomen.

⁶ Als veilige periode wordt gehanteerd: 15 augustus tot en met 15 maart.

- Categorie 2 (omvat ingrepen met een tijdelijk verlies van functies, zonder ingrepen in het functioneel leefgebied)⁷. In dat geval kan soortgericht onderzoek beperkt blijven tot de meest gevoelige functies (zoals gericht onderzoek naar de aanwezigheid van kraam- en massaverblijfplaatsen). Voor categorie 2 wordt in het SMP soortgericht onderzoek voorgeschreven conform de onderzoeksprotocollen van het Netwerk Groene Bureaus met uitzondering van onderzoek naar paarverblijfplaatsen van gewone- en ruige dwergvleermuizen;
- Categorie 3 omvat ingrepen met een permanent karakter, zoals de sloop van gebouwen⁸. Voor deze categorie wordt in het SMP een volledig soortonderzoek voorgeschreven, inclusief onderzoek naar het voorkomen van paarverblijfplaatsen;

Door deze aanpak heeft de gemeente – anders dan in die gevallen waarbij een integraal onderzoek aan de voorkant plaatsvindt - voor de gehele looptijd van een gebiedsontheffing, altijd een actueel beeld van het voorkomen van soorten op het moment dat de ingreep plaatsvindt. En de onderzoeksinspanning wordt meer gefocust op de belangrijkste verblijfplaatsen.

Onderzoek

De gemeente Ede heeft een globaal inzicht in het voorkomen en de verspreiding van soorten binnen haar grondgebied. Deze gegevens zijn opgenomen op de zogeheten 'biomorfologische kaart' van Ede. Deze kaart is openbaar toegankelijk. De kaart is gevuld met gegevens uit de NDFF en aangevuld met gegevens uit diverse onderzoeken die de gemeente Ede heeft laten uitvoeren. De gegevens zijn per ruimtelijke eenheid gepresenteerd. In totaal zijn voor het grondgebied van de gemeente Ede 160 verschillende biomorfologische eenheden⁹ beschreven, waarvan 80 binnen de bebouwde kom van Ede en de overige kernen¹⁰. Omdat de NDFF-gegevens geen volledig beeld geven van de belangrijke verblijfplaatsen is in het SMP per categorie voorzien in aanvullend onderzoek.

Onderzoek t.b.v. categorie 1

Voor werkzaamheden uit categorie 1 geldt dat initiatiefnemers zijn vrijgesteld van soortgericht onderzoek, onder de voorwaarde dat de werkzaamheden plaatsvinden buiten de gevoelige periodes van verstoring. Als veilige periode¹¹ wordt gehanteerd: 15 augustus tot en met 15 maart. Voor zover werkzaamheden voorzien zijn in de periode 15 maart tot en met 15 augustus, dan dient aan de hand van een beperkt onderzoek te worden uitgesloten dat beschermde soorten aanwezig zijn. Dit kan aan de hand van een éénmalig veldbezoek in de periode van twee weken voorafgaand aan de ingreep, tot één dag voorafgaand aan de ingreep¹². Het veldbezoek dient door een ter zake kundige worden beoordeeld, uitgevoerd en gerapporteerd aan de gemeente Ede. In de jaarlijkse rapportage van de gemeente aan het bevoegd gezag wordt een overzicht opgenomen van deze veldbezoeken en de conclusies.

Onderzoek t.b.v. categorie 2

Voor categorie 2 is altijd soortgericht onderzoek noodzakelijk. De onderzoeksopzet volgt de protocollen van het Netwerk Groene Bureaus met uitzondering van het onderzoek naar paarverblijfplaatsen van gewone- of ruige dwergvleermuizen¹³.

---

⁷ Conform tabel pagina 11 SMP Ede

⁸ Conform tabel pagina 12 SMP Ede

⁹ Hieronder wordt verstaan: een specifieke combinatie van type wijk/woning/groene omgeving

¹⁰ Het systeem van de biomorfologische kaart is vergelijkbaar met de wijze waarop in het SMP Apeldoorn een indeling in deelgebieden is gemaakt op grond waarvan de kansrijkdom op het voorkomen van soorten is bepaald en de daarmee samenhangende onderzoeksintensiteit t.b.v. de 0-meting

¹¹ Voor vleermuizen geldt dat de gevoelige periode afhankelijk is van het type verblijfplaats. Daarbij zijn massawinterverblijfplaatsen en kraamverblijfplaatsen gevoelig. De kans dat deze functies in het geding zijn bij activiteiten uit categorie 1 is erg klein. Het gaat vooral om verblijfplaatsen onder dakpannen en achter betimmeringen.

¹² Bij mogelijke aanwezigheid van meerdere soorten kan het betekenen dat op verschillende periodes van de dag gekeken moet worden.

¹³ Deze worden niet onderzocht, omdat onderzoek naar paarverblijfplaatsen zelden leidt tot het daadwerkelijk opsporen van de verblijfplaatsen zelf.

Het onderzoek richt zich op de relevantere kraam- en massawinterverblijfplaatsen, met een ten opzichte van het onderzoeksprotocol iets intensievere onderzoeksinspanning. Deze aanpak – waarbij ruimschoots gemitigeerd wordt voor potentiële paarverblijfplaatsen – resulteert in een iets kortere onderzoeksperiode (omdat onderzoek naar paarverblijfplaatsen achterwege blijft). De resultaten van dit onderzoek worden door initiatiefnemer in het kader van de benodigde omgevingsvergunning gerapporteerd aan de gemeente. Minimaal 2 weken voorafgaand aan de start van een project wordt door de gemeente een afschrift verzonden naar de Provincie. In de jaarlijkse rapportage van de gemeente aan het bevoegd gezag wordt een overzicht opgenomen van deze veldbezoeken en de conclusies.

Onderzoek t.b.v. categorie 3

Voor categorie 3 vindt altijd een compleet soortgericht onderzoek vooraf plaats, conform de protocollen en richtlijnen zoals deze door leden van het Netwerk Groene Bureaus gevolgd worden en afgestemd op de te verwachten soorten en functies. Dat kan daarmee een volledig jaar omvatten. De reden waarom voor deze categorie geen uitzondering voor het onderzoek naar paarverblijfplaatsen wordt gemaakt, is omdat er bij sloop sprake is van een permanent verlies van verblijfplaatsen, waaronder paarverblijfplaatsen. De resultaten van dit onderzoek worden door initiatiefnemer in het kader van de benodigde omgevingsvergunning gerapporteerd aan de gemeente. Minimaal 2 weken voorafgaand aan de start van een project wordt door de gemeente een afschrift verzonden naar de Provincie. In de jaarlijkse rapportage van de gemeente aan het bevoegd gezag wordt een overzicht opgenomen van deze veldbezoeken en de conclusies.

In de aanvraag beschreven wijze van uitvoering van het onderzoek

In sommige gedeelten van Ede zijn in het verleden gebiedsdekkende inventarisaties uitgevoerd zoals voor de bebouwde kom van Bennekom naar het voorkomen van de gewone dwergvleermuis¹⁴. In 2015 is een gebiedsdekkend onderzoek uitgevoerd naar de locatie van massawinterverblijfplaatsen (in Ede). De resultaten daarvan zijn opgenomen in de factsheets als onderlegger bij de betreffende biomorfologische eenheid.

Voor het overige wordt het complete beeld van populaties en verblijfplaatsen geleidelijk – ‘patchgewijs’ - opgebouwd op grond van de projectgebonden onderzoeken voor de categorieën 2 en 3. Dat onderzoek – conform de geldende onderzoeksprotocollen – vindt plaats voorafgaand aan een concrete ingreep (voor de categorieën 2 en 3). Gedurende de looptijd van het SMP ontstaat daarmee stapsgewijs een steeds completer inzicht in de locaties van deze belangrijke verblijfplaatsen. Doordat het onderzoek direct voorafgaand aan de ingreep plaatsvindt is het actueel en is op het moment van de daadwerkelijke ingreep inzichtelijk welke soorten en verblijfplaatsen ter plekke voorkomen. Bij een eenmalig integraal onderzoek vooraf is dit minder het geval (met name voor ingrepen die – bij een ontheffingsduur van 10 jaar in de periode tussen 5-10 jaar gerekend vanaf de start – in de tweede fase plaatsvinden).

In de aanvraag beschreven ecologische waarden

Onderzoekresultaten

Op grond van de huidige biomorfologische kaart – met de gegevens van de NDFF als onderlegger - blijkt dat van de aangevraagde soorten huismus, gierzwaluw en gewone dwergvleermuis algemeen voorkomen in de bebouwde kommen binnen de gemeente Ede. Meer specifiek: de huismus is relevant in 36 biomorfologische eenheden (van de 80 binnen de bebouwde kommen), de gierzwaluw in 33 eenheden, de gewone dwergvleermuis in 43 eenheden en de laatvlieger in 38 eenheden.

---

¹⁴ Econsultancy, 2015. Vlakdekkende vleermuisinventarisatie bebouwde kom Bennekom in de gemeente Ede

Uit het onderzoek naar het voorkomen van de gewone dwergvleermuis binnen de bebouwde komt van Bennekom blijkt dat 62 verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis zijn aangetroffen. Tevens zijn van de soort bijna 380 baltslocaties aangetroffen en enkele vliegroutes. Op basis van het onderzoek zijn enkele belangrijke foerageergebieden aan te wijzen. Van de laatvlieger zijn met name foerageergebieden en vliegroutes in kaart gebracht. Het aantal aangetroffen verblijfplaatsen van de laatvlieger (2) is naar verwachting slechts een deel van het werkelijke aantal. Overige soorten die zijn waargenomen zijn de ruige dwergvleermuis, de gewone grootoorvleermuis, de rosse vleermuis en watervleermuis. De aangetroffen aantallen zijn voor deze soorten te gering om belangrijke functies of gebieden te kunnen onderscheiden. Van de ruige dwergvleermuis geven de onderzoeksresultaten naar verwachting wel een goed beeld van de verspreiding.

Geschiktheid per soort

Voor alle biomorfologische eenheden is de geschiktheid voor de aangevraagde soorten bepaald. Die geschiktheidsbepaling is relevant voor de mitigatie-opgave. Is een biomorfologische eenheid in principe geschikt voor een soort, dan wordt in dat geval de standaard mitigatie toegepast (los van eventuele extra mitigatie/compensatie volgend uit de resultaten van vervolgonderzoek). Daarbij is onderscheid gemaakt in 6 categorieën, die zijn terug te vinden op de biomorfologische kaart (monitoring populaties).

- Geschiktheid (1): huismus, gierzwaluw, gewone/ruige dwergvleermuis en laatvlieger;
- Geschiktheid (2): huismus, gewone/ruige dwergvleermuis en laatvlieger;
- Geschiktheid (3): gierzwaluw en gewone/ruige dwergvleermuis;
- Geschiktheid (4): gewone/ruige dwergvleermuis;
- Geschiktheid (5): gewone/ruige dwergvleermuis en laatvlieger;
- Geschiktheid (6): gierzwaluw.

In bijlage 1 bij het SMP is aangegeven om hoeveel eenheden het per kern gaat. In kleine kernen is over het algemeen weinig onderscheid te maken als het gaat om de geschiktheid voor SMP-soorten. Tabel 2 geeft de resultaten weer.

Tabel 2: Aantal geschikte biomorfologische eenheden per kern gemeente Ede

Kern	aantal biomorf. eenheden	huismus	gierzwaluw	gewone dwergvleermuis	ruige dwergvleermuis	laatvlieger
Ede	22	X	X	X	X	X
	3	X		X	X	X
	1		X	X		
	4			X	X	
Bennekom	1	X	X	X	X	
	1	X		X	X	X
	2			X	X	X
Lunteren	1			X	X	
	2	X	X	X	X	X
	1	X		X	X	X
De Klomp	2	X	X	X	X	X
Ederveen	1	X	X	X	X	X
Harskamp	1	X	X	X	X	X
Otterlo	1	X	X	X	X	X
Wekerom	1	X	X	X	X	X

In de aanvraag beschreven effecten van het project op de ecologische waarden

Met inbegrip van de mitigerende maatregelen zoals opgenomen in tabel 3 is de verwachting dat de staat van instandhouding van de aangevraagde soorten verbeterd. Of dit daadwerkelijk het geval is, zal door middel van monitoring worden vastgesteld.

In de aanvraag beschreven preventieve maatregelen om effecten te voorkomen

In de aanvraag zijn geen preventieve maatregelen beschreven. De enig effectieve preventieve maatregel zou het afzien van de werkzaamheden betreffen. Gezien het belang (flora en fauna naast verduurzaming en energietransitie) is dit geen optie.

In de aanvraag beschreven gedragscode

Uit de aanvraag blijkt dat geen gebruik gemaakt wordt van een gedragscode.

Nu preventieve maatregelen, ter voorkoming van overtreding van de in hoofdstuk 3 van de Wnb vermelde verboden, niet in deze aanvraag zijn opgenomen en er geen gedragscode van toepassing is, is voor het uitvoeren van de aangevraagde activiteit een ontheffing nodig.

In de aanvraag beschreven mitigerende maatregelen

De gemeente Ede sluit voor wat betreft de mogelijk te treffen maatregel aan bij de "mitigatiecatalogus gebouwbewonende soorten¹⁵". Het betreft een levend document dat in de loop der tijd zal worden aangevuld met nieuwe ideeën die tijdens het uitvoeren van projecten worden opgedaan. Aanvullende maatregelen uit het biodiversiteitsprogramma van de gemeente Ede zullen zich richten op het functioneel leefgebied (aanbod insecten en zaden en dergelijke).

Maatregelenpakket bij categorie 1 (renovatie kleinschalig, individuele woningen)

Voor de werkzaamheden die horen bij categorie 1 is in veel gevallen geen sprake van mogelijk vernielen of beschadigen van rust- of voortplantingsplaatsen zoals bedoeld in de Wnb. Eerder is sprake van verstoring, hetgeen in principe wordt voorkomen door te werken buiten de gevoelige periodes van de soorten. Het maatregelenpakket is daarom niet soortspecifiek en niet afhankelijk van de aard van de ingreep. De bijdrage aan het totale aanbod aan nieuwe verblijfplaatsen is substantieel vanwege het aantal kleine ingrepen.

Omdat er geen relatie is tussen de werkzaamheden en een eventuele rust- of voortplantingsplaats en omdat categorie 1 van toepassing is bij een groot aantal verschillende typen bouwwerken, zijn bouwtechnische oplossingen niet altijd mogelijk. In het SMP is aangegeven dat categorie 1 initiatiefnemers (veelal particulieren) gebruik dienen te maken van maatregelen, zoals nestkasten en vleermuiskasten. Hierbij wordt gekozen voor materialen met een lange levensduur, zoals beton of houtbeton, of inbouwvoorzieningen¹⁶. De gemeente Ede zal voor activiteiten uit categorie 1 – middels de omgevingsvergunning - minimaal één maatregel verplicht stellen.. De maatregelen zijn opgenomen in tabel 3 (de kolom categorie 1) en in detail uitgewerkt in bijlage 1 bij het SMP.

Maatregelenpakket bij categorie 2 (grootschalige renovatie)

Maatregelen bij categorie 2 zijn afgestemd op de tijdens het onderzoek voorafgaand aan de ingreep aangetroffen functies en soorten. De maatregelen zijn vastgelegd in een projectplan, waarin wordt aangegeven welke (verblijfplaatsen van) de aangevraagde beschermde soorten zijn aangetroffen en welke maatregelen getroffen worden (een projectspecifieke uitwerking van de maatregelen zoals opgesomd in tabel 3).

---

¹⁵ Arcadis, 2019. Mitigatiecatalogus gebouwbewonende soorten. Leidraad natuurinclusief bouwen, renoveren en verduurzamen. Provincie Gelderland, Arnhem.

¹⁶ De checklist groen bouwen (<https://www.checklistgroenbouwen.nl/>) geeft inzicht in de mogelijke maatregelen voor particulieren.

Dit projectplan wordt opgesteld door initiatiefnemer en vooraf overlegd aan de gemeente met een afschrift aan de provincie. Dit houdt in dat een ter zake kundige, op grond van het verrichte onderzoek (zie bijlage 3, tabel B3.1) heeft bepaald welke mitigatie minimaal noodzakelijk is voor het behoud van de functionaliteit. Los van deze maatwerkmitigatie die uit het op te stellen projectplan volgt, vindt een generieke mitigatie plaats van algemene verblijfplaatsen op grond van tabel 3 (de kolom categorie 2). De combinatie van maatwerkmitigatie en generieke mitigatie/compensatie leidt ertoe dat – conform de doelstelling van het SMP – een verbetering van de SVI van de betreffende soort(en) plaatsvindt.

Tijdelijke maatregelen worden enkel toegepast indien daartoe ecologisch gezien reden voor is. Het ecologisch adviesbureau dient in het projectplan te onderbouwen waarom tijdelijke mitigatie al dan niet noodzakelijk is. Tijdelijke mitigatie wordt niet gezien als eventuele extra bijdrage aan overcompensatie. Dit is enkel het geval als het inbouwvoorzieningen betreft. De eisen aan het projectplan worden vastgelegd en komen overeen met die de provincie Gelderland momenteel stelt bij ontheffingsaanvragen. In het projectplan dient duidelijk beschreven te zijn hoe overtreding van het verbod op doden en verwonden wordt voorkomen, welke minimale mitigatie nodig is en welke overmitigatie wordt toegepast.

Alle te treffen maatregelen worden geïntegreerd in de bebouwing. Als leidraad kan de maatregelencatalogus worden gehanteerd, aangevuld met maatregelen die genoemd worden op www.checklistgroenbouwen.nl of vergelijkbare sites. Het toezien op de juiste wijze van aanbrengen van maatregelen vormt onderdeel van de ecologische begeleiding en dient te worden teruggekoppeld naar de gemeente Ede middels een logboek.

Maatregelenpakket bij categorie 3 (Sloop- en nieuwbouw: duurzame maatregelen in de nieuwbouw)

Evenals bij categorie 2 zijn maatregelen bij categorie 3 afgestemd op de in het onderzoek aangetroffen functies en soorten en vastgelegd in een projectplan (dat voldoet aan dezelfde eisen als beschreven onder categorie 2). Het projectplan wordt beoordeeld door de gemeente-ecoloog met een afschrift aan de provincie. De beoordeling is daarmee uitgevoerd door een ter zake kundige. Anders dan bij categorie 2 is er sprake van zowel tijdelijke als permanente mitigatie. Voor de permanente mitigatie zijn alleen bouwtechnische oplossingen toegestaan en mogen externe kasten niet worden toegepast. Voor de tijdelijke mitigatie, die nodig is ter overbrugging van de periode tussen de sloop en de nieuwbouw, is het plaatsen van kasten toegestaan. Hiervoor worden de betreffende kennisdocumenten van BIJ12 gehanteerd. In de kennisdocumenten is aangegeven dat de ter zake kundige beoordeelt welke maatregelen noodzakelijk zijn.

Gelet op de doelstelling van het soortmanagementplan is tijdelijke mitigatie op langere termijn niet meer nodig naar gelang er steeds meer projecten natuurinclusief¹⁷ afgerond zijn (ter beoordeling van het bevoegd gezag, op grond van rapportages van de gemeente). Dat zal de eerstkomende jaren nog niet het geval zijn. Ook indien tijdens het onderzoek geen soorten worden vastgesteld dan blijven de mitigatievoorschriften conform bijlage 1 van kracht. De aanwezigheid van populaties in de omgeving van de bouwlocatie is dan mede bepalend voor welke soorten er maatregelen getroffen worden, vast te leggen in het op te stellen projectplan. Het projectplan bevat detailtekeningen die deel uitmaken van de bouwaanvraag.

---

¹⁷ In het SMP is aangegeven welke maatregelen onder natuur-inclusief vallen.

Tabel 3: in de aanvraag opgenomen generieke mitigerende maatregelen

Geschiktheid	type werk / soort	Categorie				
		1		2		3
		spouw	dakwerk	spouw	dakwerk	natuurinclusieve nieuwbouw
1	Vleermuizen	1 vmk	1 vmk/H/G/Vs*	2/kopgevel	2/kopgevel	2/kopgevel
	Huismus	1 vmk		-	3/woning	3/woning
	Gierzwaluw	1 vmk		-	8/woning	8/woning
2	Vleermuizen	1 vmk	1 vmk/H/Vs	2/kopgevel	2/kopgevel	2/kopgevel
	Huismus	1 vmk		-	8/woning	8/woning
3	Vleermuizen	1 vmk	1 vmk/G	2/kopgevel	2/kopgevel	2/kopgevel
	Gierzwaluw	1 vmk		-	3/woning	3/woning
4	Vleermuizen	1 vmk	1 vmk	2/kopgevel	2/kopgevel	2/kopgevel
5	Vleermuizen	1 vmk	1 vmk	2/kopgevel	2/kopgevel	2/kopgevel
6	Gierzwaluw	-	1 G	-	3/woning	3/woning

* Vmk: vleermuiskast, H: huismuskast, G, gierzwaluwkast, Vs: vogelschroot verwijderen

In de aanvraag beschreven overtreding van verbodsbepalingen

Aan de hand van het voorgaande is in de aanvraag bepaald welke verbodsbepalingen worden overtreden. Dit is aangegeven in het aanvraagformulier. Het gaat hier om de verbodsbepalingen zoals opgenomen in tabel 1.

Beoordeling

Beoordeling van de resultaten van het ecologisch onderzoek en de mitigerende maatregelen

Beoordeling onderzoek

De indeling in biomorfologische eenheden en een daaraan gekoppelde inschatting van de kansrijkdom op het voorkomen van de aangevraagde soorten geeft een globaal beeld van de aanwezige populaties. Zoals in het SMP en de aanvraag gesteld is dit echter onvoldoende om doden en verwonden uit te sluiten zodra daadwerkelijk ingrepen gaan plaatsvinden. Derhalve is in het SMP, voorafgaand aan de daadwerkelijke ingreep, voorzien in afzonderlijk onderzoek op projectniveau. De resultaten hiervan worden aan gemeente en bevoegd gezag overlegd. Bij de uitvoering van mitigerende maatregelen wordt ervan uitgegaan dat gierzwaluw, huismus en zomerverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis overal voorkomen waar een specifieke biomorfologische eenheid geschikt wordt geacht voor de betreffende soort. Gedetailleerd onderzoek naar de exacte locaties kan in dat geval achterwege blijven, mits door middel van een gebouwenscan vooraf doden en verwonden voorkomen wordt (en zonodig werkzaamheden worden uitgesteld). Het uit te voeren vervolgonderzoek kan zich daarmee richten op het vaststellen van de belangrijke verblijfplaatsen (kraamverblijven en massawinterverblijven) van vleermuizen. Dat impliceert dat de planning van projecten in de categorie 2 en 3 voldoende ruime moet zijn om dit noodzakelijke onderzoek uit te voeren.

Beoordeling mitigerende maatregelen

In het SMP Ede zijn de generieke mitigerende beschreven in bijlage 1 bij het SMP. Daarbij is onderscheid gemaakt in maatregelen per categorie. Die generieke maatregelen zijn samengevat in tabel 3.

Los daarvan vindt per initiatief uit de categorieën 2 en 3 maatwerk mitigatie/compensatie plaats, volgend uit de per initiatief afzonderlijk op te stellen projectplannen en conform de voorschriften uit de kennisdocumenten van BIJ12.

Uitvoering van deze maatregelen (generiek en maatwerk) leidt naar verwachting – en vast te stellen op grond van de voorgeschreven monitoring – tot een verbetering van de staat van instandhouding van de aangevraagde soorten en leidt daarmee tevens tot een bijdrage aan het biodiversiteitsplan van de gemeente.

Samenvattend oordeel

Het Soortenmanagementplan Ede geeft invulling aan de doelstellingen van de gemeente Ede om de biodiversiteit in de gemeente te bevorderen en vormt een van de pijlers onder dat beleid. Het SMP richt zich specifiek op de biodiversiteit van beschermde soorten. Het geeft aan welke werkwijze gevolgd moet worden om te voorkomen dat verbodsbepalingen overtreden worden. Daarbij wordt een maatwerk-aanpak gehanteerd. De toekomstige ingrepen zijn onderverdeeld in vier categorieën waarbij voor elke categorie een specifieke aanpak is voorgeschreven (onderzoek en mitigatie). Deze ontheffing wordt aangevraagd voor drie van de vier categorieën, voor ingrepen die vallen onder categorie 4 blijft een zelfstandige ontheffingsprocedure nodig. In het kader van dit SMP is aan de voorkant geen gebiedsdekkend onderzoek uitgevoerd. Dat beeld wordt stapsgewijs opgebouwd aan de hand van projectgebonden onderzoeken. Voor elk van de projecten vindt een generieke mitigatie plaats conform tabel 3. Daarnaast vindt voorafgaand aan elk project vallend onder categorie 2 of 3 steeds gericht onderzoek plaats naar belangrijke verblijfplaatsen en wordt op grond daarvan de aanvullende maatwerk mitigatie-opgave bepaald. De resultaten van de aanvullende onderzoeken en de op grond daarvan uit te voeren maatwerk-compensatie/mitigatie worden ter goedkeuring voorgelegd aan gemeente en bevoegd gezag.

Met deze in het SMP voorgestane aanpak is met grote mate van zekerheid aangetoond en met voldoende waarborgen omgeven dat het overtreden van verbodsbepalingen voorkomen wordt en dat een verbetering van de SVI van de aangevraagde soorten wordt bereikt. Het SMP voorziet in monitoring om vast te stellen in hoeverre de trend van de populaties van de aangevraagde soorten positief is.

Op basis van het voorgaande hebben wij bepaald voor welke aangevraagde soorten verbodsbepalingen worden overtreden. Deze zijn weergegeven in tabel 1. Voor deze soort(en) en verbod(en) wordt de ontheffing verleend. Dit komt overeen met de aangevraagde soort(en) en verbod(en).

Andere bevredigende oplossing

In de aanvraag beschreven andere bevredigende oplossingen

In het algemeen kan gesteld worden dat voor de omvangrijke transitie van de woningen in Ede geen andere bevredigende oplossingen bestaan dan de in het SMP geschetste oplossingen van renovatie en soms sloop. Alternatieve oplossingen in ruimte of tijd leiden niet tot het tijdig halen van de doelen van de renovatie van woningen. De daadwerkelijke onderbouwing van de andere bevredigende oplossing vindt in detail plaats in het op te stellen projectplan van de voorgenomen ingreep. Ten aanzien van de andere bevredigende oplossing zal bij de categorie 2 en 3 ingrepen in het projectplan een alternatievenafweging plaatsvinden. Voor de categorie 1 ingrepen wordt een dergelijke afweging niet gemaakt. Het gaat hierbij om kleine ingrepen, waarbij op voorhand mag worden verwacht dat er geen alternatieve oplossingen zijn. Voor een dakkapel of uitbouw is de beschikbare ruimte vaak beperkt, zodat er geen keuze is om de uitbouw elders te realiseren. Ook voor reparaties is er op voorhand te stellen dat er geen alternatieven zijn. Deze moeten nu eenmaal uitgevoerd worden op de plek waar de reparatie nodig is.

Beoordeling van de andere bevredigende oplossingen

Wij onderschrijven de in het SMP getrokken conclusie dat voor de omvangrijke renovatie van het woningbezit binnen de bebouwde kommen van de gemeente Ede geen andere bevredigende oplossingen bestaan dan de in het SMP geschetste oplossingen. Alternatieve oplossingen in ruimte of tijd leiden niet tot het tijdig halen van de doelen.

Een mogelijk alternatief zou kunnen zijn om te werken met afzonderlijke ontheffingen voor elk project. Dit leidt niet alleen tot een sterke toename van de administratieve last en onzekerheid in de bouwplanning, maar tevens blijft dan het verwachte positieve effect op de svi van de aangevraagde soorten - hetgeen moet blijken uit de monitoring - achterwege.

Conclusie

Er bestaat geen andere bevredigende oplossing, die recht doet aan het streven de aangevraagde soorten tevens in een betere staat van instandhouding te brengen.

Belang

In de aanvraag beschreven belang(en)

In de aanvraag en het SMP is bepaald welke wettelijke belangen op het project van toepassing zijn. Dat is - naast de belangen volksgezondheid of openbare veiligheid, dwingende redenen van groot openbaar belang - met name het belang 'bescherming van flora en fauna'. De opzet van het soortenmanagementplan in relatie tot het biodiversiteitsprogramma heeft een duidelijke doelstelling: het gaat om het behoud en de verbetering van de biodiversiteit en (in het geval van dit soortenmanagementplan) om het behoud en verbetering van de populaties huismussen, gierzwaluwen, gewone dwergvleermuizen, ruige dwergvleermuizen en laatvliegiers.

Beoordeling van belang(en)

Wij kunnen instemmen met het in de aanvraag beschreven belang van bescherming flora en fauna.

Gunstige staat van instandhouding

In de aanvraag beschreven effect op de staat van instandhouding van de desbetreffende soorten

Met de uitvoering van de voorgeschreven mitigerende maatregelen wordt op termijn een verbetering beoogd van de lokale staat van instandhouding van de aangevraagde soorten. In het SMP is voorzien in uitgebreid monitoringonderzoek om de ontwikkeling van de staat van instandhouding van de aangevraagde soorten in beeld te brengen.

Monitoringonderzoek

De monitoring bestaat uit een 0-meting, gevolgd door metingen in het jaar 1, 3, 5 en 10 binnen de looptijd van de generieke ontheffing. De monitoring heeft als doel de trends van de aangevraagde soorten in beeld te brengen. In 2019 vindt de 0-meting plaats door middel van transectellingen. Bijlage 4 geeft aan hoe de nulmeting en het monitoringonderzoek - zoals opgenomen in het SMP - worden uitgevoerd. De resultaten van de monitoring worden gerapporteerd aan het bevoegd gezag en verwerkt in de factsheets van de gemeentelijke biomorfologische eenheden.

Beoordeling van de effecten op de staat van instandhouding van de desbetreffende soorten

Met de uitvoering van het SMP wordt een verbetering van de SVI van de aangevraagde soorten beoogd. Het uitvoeren van de maatregelen als bedoeld in de aanvraag leidt derhalve niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de soorten.

Conclusie

Gelet op het voorgaande kan de gevraagde ontheffing worden verleend.

OVERIGE VERPLICHTINGEN

Wij wijzen u er op dat u zelf verantwoordelijk bent voor het verkrijgen van eventueel benodigde ontheffingen, vergunningen of toestemmingen op grond van andere wet- en regelgeving.

ZIENSWIJZEN

Gedurende de periode van terinzagelegging kan een belanghebbende schriftelijk of mondeling zienswijzen over het ontwerpbesluit naar voren brengen. Ingediende zienswijzen worden met het uiteindelijke besluit en de bijbehorende stukken ter inzage gelegd.

Schriftelijke zienswijzen kunnen worden gericht aan Gedeputeerde Staten van Gelderland, Postbus 9090, 6800 GX Arnhem, of aan post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer dat op de eerste bladzijde van het ontwerpbesluit staat vermeld. Voor een mondelinge zienswijze of toelichting over het ontwerpbesluit kan contact worden opgenomen met het Provincieloket (telefoonnummer (026) 359 99 99).

Wij maken u erop attent dat alleen beroep tegen het uiteindelijke besluit kan worden ingediend als de indiener ook een zienswijze heeft ingebracht tegen het ontwerpbesluit en men belanghebbende is.

De periode van terinzagelegging is te vinden onder de technische informatie van de kennisgeving. Deze kennisgeving is in te zien op de website van Overheid.nl.

Arnhem, 31 juli 2019

Bijlagen:

- Bijlage 1: Voorschriften ontheffing.
- Bijlage 2: Kaart gebied.
- Bijlage 3: Voorschriften onderzoek.
- Bijlage 4: Voorgeschreven wijze van monitoring SVI aangevraagde soorten.

BIJLAGE 1: VOORSCHRIFTEN

ALGEMENE VOORSCHRIFTEN

1. De ontheffing geldt voor het gebied zoals aangegeven op de kaart in bijlage 2.
2. Deze ontheffing geldt tot en met 01-08-2022
3. Na evaluatie kan een eenmalige verlenging plaatsvinden met nog eens 7 jaar tot 1-8-2029.
4. De ontheffing geldt uitsluitend voor de soort(en), verbod(en) en belang(en) zoals weergegeven in tabel 1.
5. De ontheffinghouder dient contact op te nemen met de Provincie Gelderland indien er verbodsbepalingen worden overtreden, waarvoor geen ontheffing is verleend. Dit kan het geval zijn als er negatieve effecten optreden op soorten waarvoor geen ontheffing is verleend of als er onverwachte negatieve effecten van de activiteiten optreden. Dit kan via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2019-002271.
6. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of in opdracht van de ontheffinghouder handelende dan wel gemachtigde (rechts-)personen. De ontheffinghouder blijft verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
7. De in voorschrift 5 genoemde (rechts)personen beschikken op de plaats waar de activiteiten van de ontheffing worden uitgevoerd over een (digitale) kopie van deze ontheffing, en tonen deze op verzoek aan de daartoe bevoegde toezichthouders en opsporingsambtenaren.
8. De in voorschrift 5 genoemde (rechts)personen zijn op de hoogte van de inhoud en het doel van deze ontheffing en de daaraan verbonden voorschriften, zodanig dat zij daar ook invulling en uitvoering aan kunnen geven.
9. Indien de ontheffinghouder de ontheffing in zijn geheel of gedeeltelijk wil overdragen dan dient voor deze naamswijziging toestemming te worden gevraagd bij de Provincie Gelderland, via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2019-002271.
10. Minimaal vier weken voor aanvang van de werkzaamheden moet melding worden gedaan van de datum van start van de werkzaamheden bij de Provincie Gelderland, via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2019-002271.

SPECIFIEKE VOORSCHRIFTEN

11. De te slopen / rooveren woningen / gebouwen dienen, voorafgaand aan de werkzaamheden ongeschikt gemaakt te worden voor zover in een periode gewerkt wordt dat beschermde soorten aanwezig kunnen zijn. Dit dient te gebeuren in het actieve seizoen van vleermuizen, lopend van 1 april tot 1 november, ten minste 3 dagen voorafgaand aan de werkzaamheden en als de avondtemperatuur minimaal 10°C is.

Een deskundige¹⁸ op het gebied van vleermuizen dient de geschikte methode en het geschikte moment van ongeschikt maken te bepalen.

12. De werkzaamheden worden stilgelegd in het geval binnen de projectlocatie toch vleermuizen worden aangetroffen. Dit dient aan de Afdeling Vergunningverlening en Handhaving van de Provincie te worden gemeld. Een deskundige op het gebied van vleermuizen wordt geraadpleegd op grond waarvan de Afdeling Vergunningverlening en Handhaving bepaalt wanneer de werkzaamheden worden hervat .

MITIGATIE EN COMPENSATIE

13. Per project wordt er gewerkt volgens een ecologisch werkprotocol dat door de gemeente is beoordeeld en waarmee is ingestemd door bevoegd gezag. Het ecologisch werkprotocol – afgeleid van het projectplan - geeft aan hoe te handelen wanneer een beschermde soort wordt aangetroffen die niet onder de werking van deze ontheffing valt. Aan dit protocol gelden de volgende voorwaarden:
- Het protocol wordt uitsluitend opgesteld op basis van de bij deze ontheffing geldende voorschriften 14 tot en met 20, de te nemen maatregelen zoals uitgewerkt en beschreven in het SMP en gericht op het realiseren van doelen van deze ontheffing.
  - Alle betrokken partijen, met name ook de uitvoerenden op de projectlocatie, zijn van de inhoud van het werkprotocol op de hoogte gesteld en leven dit na.
14. In het ecologisch werkprotocol worden maatregelen opgenomen, zodat nesten, rust- en voortplantingsplaatsen van aangevraagde soorten tijdig en buiten de kwetsbare periode ontoegankelijk (natuurvrij) worden gemaakt, conform de soortspecifieke kennisdocumenten van BIJ-12;
15. Bijstelling, aanvulling of wijziging van alternatieve faunavoorzieningen en mitigatietaken dient plaats te vinden op basis van:
- Monitoring en evaluatie van de functionaliteit van de getroffen voorzieningen;
  - Kennisontwikkeling van mitigatie op nationaal en internationaal niveau.
16. De voor deze ontheffing toe te passen mitigerende maatregelen kunnen ontleend worden aan de beschikbare mitigatiecatalogus (Arcadis, 2019).
17. Afwijking van de onder voorschrift 16 toe te passen mitigerende ecologisch bewezen maatregelen zijn uitsluitend toegestaan wanneer de per saldo ecologisch positieve maatregelen voor de aan de orde zijnde soorten aantoonbaar vaststaan en geborgd.
18. Toepassing van specifieke mitigerende maatregelen waarvan de per saldo ecologisch positieve effect minder zeker zijn danwel nog niet vaststaan, zijn uitsluitend toegestaan in combinatie met ecologisch bewezen maatregelen.

---

¹⁸ De provincie Gelderland verstaat onder een deskundige een persoon die voor de situatie, habitats en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en ((soort)specifieke) ecologische kennis heeft. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus.

Met betrekking tot soorten of specifieke soorten kan als deskundige ook iemand worden aangemerkt die:

- op MBO-niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdiervereniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

Dergelijke ecologisch minder bewezen mitigerende maatregelen worden, ter borging en garantie van het per saldo ecologisch positief effect binnen een project per soort gevarieerd uitgevoerd.

19. Experimentele - al dan niet in de mitigatiecatalogus opgenomen - faunavoorzieningen mogen alleen na beoordeling en instemming van de Afdeling Vergunningverlening en Handhaving van de Provincie worden toegepast.
20. Mitigerende maatregelen dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een ecologisch deskundige van de betrokken belangenorganisaties op het gebied van de soorten waarvoor ontheffing is verleend.

ONDERZOEK, MONITORING EN RAPPORTAGE

21. Een monitoringplan wordt opgesteld voor de periode 2019-2028 ter borging en nadere uitwerking van hetgeen hierover in het SMP is opgenomen;
22. Het onder voorschrift 21 vermelde monitoringplan wordt uiterlijk op 1 september 2019 bij de Afdeling Vergunningverlening en Handhaving van de Provincie ter beoordeling en instemming ingediend.
23. Van deze ontheffing kan pas gebruik worden gemaakt nadat de Afdeling Vergunningverlening en Handhaving van de Provincie aan ontheffinghouder heeft aangegeven in te stemmen met het monitoringsplan conform voorschrift 21.
24. Na 1, 3, 5 en 10 jaar vanaf 2019 worden de bevindingen van de monitoring van dat jaar geëvalueerd en gerapporteerd aan de Afdeling Vergunningverlening en Handhaving van de Provincie. Bij die uitwerking wordt tenminste ingegaan op:
  - a. de onderzoeksfrequentie en de wijze van onderzoek naar de aanwezigheid van soorten vooraf (nulmeting);
  - b. een uitwerking en motivatie van de wijze waarop een gedegen vergelijking gemaakt kan worden tussen trends per soort (in relatie tot de staat van instandhouding) uit het onderzoek vooraf en het monitoringsonderzoek achteraf;
  - c. de wijze van monitoring gericht op kennisontwikkeling over de effectiviteit van genomen maatregelen;
  - d. de onafhankelijke wijze waarop de monitoring wordt uitgevoerd, bijvoorbeeld door een externe ecoloog, al dan niet met behulp van bewoners uit het projectgebied.
25. In de jaren 1, 3, 5 en 10 jaar gerekend vanaf het startjaar 2019 (= jaar 0), dient vóór 1 maart van het betreffende kalenderjaar, (voor het eerst in 2020), een rapportage overlegd te worden van de monitoring die dat jaar heeft plaatsgevonden. Deze rapportage maakt deel uit van de jaarlijkse rapportage zoals vermeld in voorschrift 28.
26. De monitoringrapportage na 5 jaar dient tevens als tussenevaluatie en bevat minimaal een:
  - a. Beschrijving van de nul-situatie qua aantallen soorten en functies;
  - b. Beschrijving van de beoogde situatie na uitvoering van de werkzaamheden;
  - c. Beschrijving van de ontwikkeling van trends per soort in de verschillende deelgebieden;
  - d. Analyse en beoordeling van de trends en het gebruik van de voorzieningen;
  - e. Analyse en aanbevelingen ten aanzien van de functionaliteit van de mitigerende en compenserende maatregelen;
  - f. Analyse van de gerealiseerde meerwaarde voor de beschermde soorten en de werkwijze op basis van het SMP (ten opzichte van de situatie waarin gewerkt zou zijn met afzonderlijke ontheffingen).

27. Indien uit de monitoringrapportage of anderszids blijkt dat de getroffen maatregelen onvoldoende zijn, kunnen aanvullende voorschriften worden opgelegd.

Rapportage voorgenomen werkzaamheden en maatregelen

28. Voor de voorgenomen projecten/werkzaamheden in één bepaald kalenderjaar dient, uiterlijk voor 1 maart van het betreffende jaar, een overzicht van de voor dat jaar voorgenomen werkzaamheden en maatregelen gestuurd te worden: de jaarlijkse rapportage vooraf. Dit rapport wordt verstuurd naar de Provincie Gelderland, via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2019-002271.

Rapportage uitgevoerde werkzaamheden en maatregelen

29. Voor de uitgevoerde projecten/werkzaamheden in één bepaald kalenderjaar dient, uiterlijk voor 1 maart van het jaar daaropvolgend, een afschrift gestuurd te worden van de rapportage (logboek) met daarbij een overzicht van waar en welke werkzaamheden zijn afgerond en welke voorzieningen en maatregelen - zowel tijdelijk als permanent - zijn gerealiseerd. Dit vormt dus een jaarlijkse rapportage achteraf. Dit rapport wordt verstuurd naar de Provincie Gelderland, via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2019-002271.

De voorwaarden zoals in de bijlagen genoemd nog verwerken in de voorschriften.

TOEZICHT EN HANDHAVING

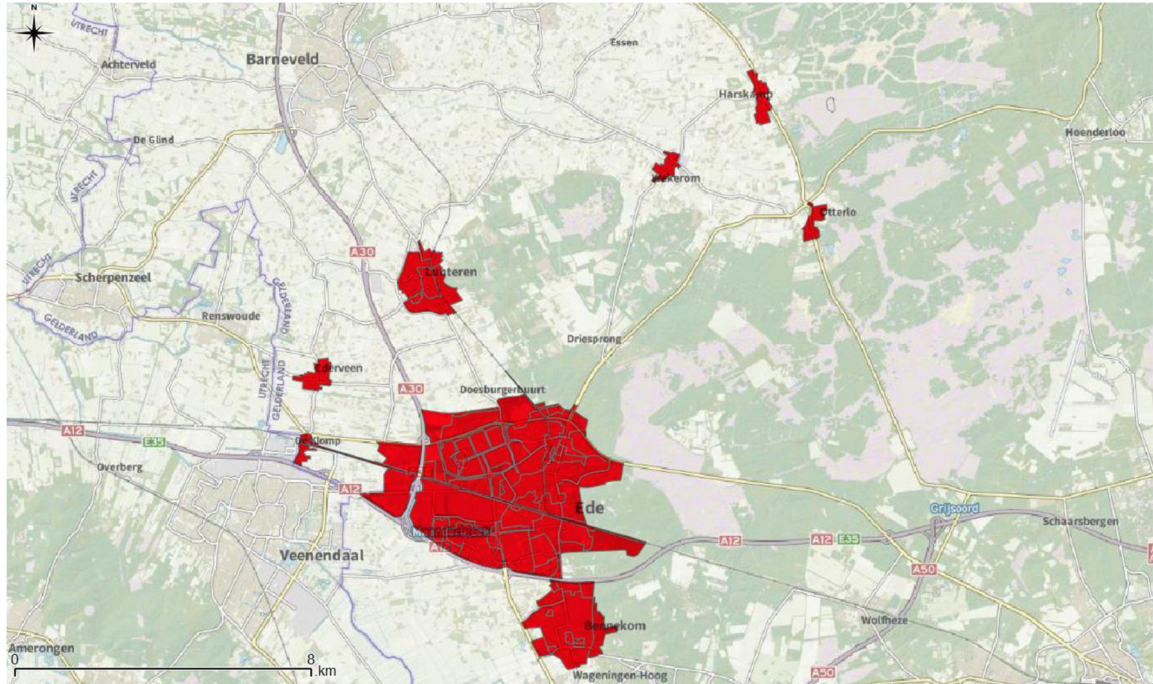
30. Na 0,5, 1, 3, 5 en 10 jaar vanaf 1 augustus 2019 vindt een audit-gesprek plaats tussen ontheffinghouder en vertegenwoordigers van de provincie om de voortgang en uitwerking van het SMP-Ede en de bijhorende ontheffing te kunnen vaststellen. In de auditgesprekken zal onder andere worden bezien in hoeverre de administratieve opgave die het gevolg is van deze ontheffing (zoals de gevraagde rapportages vooraf aan de Provincie) vereenvoudigd kan worden.
31. Na drie jaar, in 2022, vindt een tussentijdse evaluatie plaats. Op grond van de resultaten kan een eenmalige verlenging van de gebiedsontheffing plaatsvinden (tot uiterlijk 1-8-2029).
32. De ontheffinghouder is zelf verantwoordelijk voor de effectiviteit van genomen maatregelen. Daartoe kan – ook zonder instemming vooraf door BG - geput worden uit de maatregelen van de mitigatiecatalogus. In het geval van niet bewezen maatregelen, die niet zijn opgenomen in de mitigatiecatalogus is vooraf instemming vanuit BG vereist. De effectiviteit wordt bepaald op basis van monitoring en gericht toezicht op de uitvoering van maatregelen en het op de juiste wijze uitvoeren van werkzaamheden.

MACHTIGING AAN DERDEN

33. Voor omvangrijke projecten kan de gemeente aanvrager kan natuurlijke personen en rechtspersonen, zoals woningbouwcorporaties en particulieren een volmacht geven om werkzaamheden te verrichten conform de voorschriften van deze ontheffing.
34. De machtiging bevat in elk geval de NAW-gegevens van de gemachtigde, de soorten en (deel-)gebieden, waarvoor de machtiging geldt, de te verrichten handelingen, de periode van machtiging, het zaaknummer en de handtekening van de ontheffinghouder.
35. Een kopie van de machtiging wordt verstuurd aan de Provincie Gelderland, via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2019-002271.

36. De aanvrager draagt zorg voor instructie van iedere gemachtigde over aard en de omvang van de ontheffing, waaronder de verplichtingen en beperkingen voortvloeiend uit de voorschriften bij de ontheffing.
37. De aanvrager draagt er zorg voor dat iedere gemachtigde kan beschikken over een schriftelijke weergave van de specifieke voorschriften die voor gemachtigden zijn opgenomen bij de ontheffing.
38. De aanvrager is - als ontheffinghouder - verantwoordelijk voor het (correct) gebruik van de ontheffing en de daaraan verbonden voorwaarden door gemachtigden.
39. De aanvrager draagt er zorg voor dat een machtiging wordt ingetrokken indien vaststaat of redelijkerwijze aannemelijk is dat de gemachtigde één of meer handelingen heeft verricht die strijdig zijn met verplichtingen die bij of krachtens deze ontheffing voor hem gelden.

BIJLAGE 2: Kaart projectlocatie

Kaart plangebied: bebouwde kommen Ede-stad, Bennekom, De Klomp, Lunteren, Ederveen, Harskamp, Otterlo en Wekerom

Bijlage 3: voorschriften onderzoek

Onderstaand zijn de onderzoeksvoorschriften opgenomen per categorie conform het Soortenmanagementplan.

Tabel B3-1: voorschriften onderzoek categorie 1

Soort	kwetsbare periode	onderzoeksmethode	potentieel verstorende werkzaamheden
huismus	15 maart – 15 augustus	éénmalig posten gedurende 1 uur in de periode 2 uur na zonsopkomst tot 2 uur voor zonsondergang, of dakpannen lichten.	werken op daken boven goothoogte, verwijderen van dakpannen, gevelreini-ging, voegwerkherstel.
gierzwaluw	1 april – 1 augustus	éénmalig posten gedurende half uur voor zonsondergang tot half uur na zonson-dergang	werken op goothoogte, plaatsen van steigers, verwijderen van dakpannen, gevelreiniging, voegwerkherstel.
laatvlieger	1 april – 15 augustus	éénmalig posten gedurende half uur voor zonsondergang tot uur na zonsonder-gang	verwijderen van dakpannen, plaatsen steigers, gevelreiniging, voegwerkherstel.
gewone dwergvleer muis	1 april – 15 augustus	éénmalig posten gedurende periode zonsondergang tot uur na zonsonder-gang, of periode 1 uur voor zonsopkomst tot zonsopkomst.	verwijderen dakpannen, gevelpanelen, kozijnen, plaatsen steigers, gevelreiniging, voegwerkherstel.

Tabel B3-2: voorschriften onderzoek categorie 2

Soort	kwetsbare periode	onderzoeksmethode	potentieel verstorende werkzaamheden
huismus	15 maart – 15 augustus	twee maal posten tussen gedurende 1 uur in de periode 2 uur na zonsopkomst tot 2 uur voor zonsondergang. Minimaal 10 dagen tussen de veldbezoeken	werken op daken boven goothoogte, verwijderen van dakpannen.
gierzwaluw	1 april – 1 augustus	3 maal posten in de periode 1 juni-15 juli, gedurende half uur voor zonsondergang tot half uur na zonsondergang. Minimaal 10 dagen tussen veldbezoeken ³ .	werken op goothoogte, plaatsen van steigers, verwijderen van dakpannen.
laatvlieger	1 april – 15 augustus	2 maal posten in de periode 15 mei-15 juli, gedurende half uur voor zonsondergang tot anderhalf uur na zonsonder-gang ⁴ . Minimaal 30 dagen tussen veld-bezoeken.	verwijderen van dakpannen, plaatsen steigers.
gewone dwergvleer muis	1 april – 15 augustus	3 maal posten in de periode 15 april-15 juli, gedurende periode 2 uur voor zonsopkomst tot zonsopkomst. Minimaal 30 dagen tussen veldbezoeken in de perio-de 15 mei-15 juli. Bij combinatie met onderzoek naar laatvlieger kan 1 och-tendronde vervallen	verwijderen dakpannen, gevelpanelen, kozijnen, plaatsen steigers.

Voorschriften onderzoek categorie 3

Voor categorie 3 is de onderzoeksopzet conform de protocollen en richtlijnen zoals deze door leden van het Netwerk Groene Bureaus gevolgd worden, afgestemd op de te verwachten soorten en functies, in dit geval – in tegenstelling tot het onderzoek bij categorie 2 – wordt hier ook onderzoek verricht naar de aanwezigheid van paarverblijfplaatsen.

Bijlage 4:Voorgescreven wijze van monitoring SVI aangevraagde soorten

De nulmeting

In het SMP staat de verbetering van de (lokale) staat van instandhouding van de aangevraagde soorten centraal. Om daarin inzicht te krijgen is een nulmeting en monitoring nodig. De nulmeting vindt plaats in 2019, voorafgaand aan de voorgenomen ingrepen, Qua methodiek sluit de nulmeting 1 op 1 aan bij de monitoringmethodiek: er worden tellingen verricht langs transecten in alle biomorfologische eenheden waar de betreffende soorten mogelijk voorkomen. Met deze methodiek wordt op een kosten-effectieve wijze inzicht verkregen in de huidige svi van de aangevraagde soorten, zonder dat een volledige populatietelling plaatsvindt.

De monitoring

De monitoring – op dezelfde wijze uit te voeren als de 0-meting – geeft dan vervolgens aan in welke mate er relatieve veranderingen t.o.v. de 0-meting plaatsvinden. Nadeel van de transectmethode is dat de tijdswinst voor initiatiefnemers beperkter is dan wanneer de nulmeting integraal (inclusief onderzoek naar potentiële massaverblijfplaatsen vooraf zou plaatsvinden). Maar het benodigde vervolgonderzoek kan dan wel in een relatief kort tijdsbestek worden uitgevoerd.

Monitoring huismus

Ondanks de vele bedreigingen en de enorme achteruitgang van de landelijke populatie komt de huismus in grote delen binnen de gemeente Ede voor. Huismussen zijn relatief eenvoudig vast te stellen. Tijdens het voorjaar geven tellingen van tjlpende mannetjes een goed beeld van de omvang van de populatie. Transect-tellingen tijdens het vroege voorjaar in biomorfologische eenheden met populaties is een eenvoudige en relatief betrouwbare monitoringsmethode.

- Per biomorfologische eenheid waar de soort relevant is (totaal 36 eenheden; eenheden worden tweemaal per onderzoeksjaar onderzocht);
- Tellingen in jaar 1, 3, 5 en 10;
- Tellingen van baltsende mannetjes langs een transect van 1,5 kilometer ($\pm 0,5$ uur tijdsbeste-ding);
- Tellingen in de periode maart en april, gedurende de periode 8 uur tot 12 uur bij gunstige weersomstandigheden.

Monitoring gierzwaluwen

Het vaststellen van de omvang van de populatie aan de hand van het vaststellen van broedlocaties is niet mogelijk, ook met de meest intensieve inventarisatiemethode is de nestlocatie van de soort zeer moeilijk vast te stellen. Daarnaast is het aandeel niet-broedende vogels in de populatie hoog. Als maat van de broedpopulatie wordt de door SOVON aangehouden methode dat 2/3 van het aantal dieren dat laag door de straten giert een betrouwbare maat is voor het aantal broedparen. Voor het soortmanagementplan gaat het vooral om de trend en niet de exacte aantallen broedparen. Van belang is dat methodiek van de steekproef door de jaren heen gelijk blijft. Aanvullend wordt het aantal gierzwaluwen geteld die in de avond omhoog schroeven om in hogere luchtlagen de nacht door te brengen.

- Per biomorfologische eenheid waar de soort relevant is (33 eenheden; eenheden worden tweemaal per onderzoeksjaar onderzocht);
- Tellingen in jaar 1, 3, 5 en 10;
- Tellingen van laag gierende vogels langs een transect van 1,5 kilometer ($\pm 0,5$ uur tijdsbeste-ding);
- Tellingen in de periode juni en juli tussen 1 uur voor zonsondergang tot zonsondergang bij gunstige weersomstandigheden;
- Registratie totaal aantal waargenomen gierzwaluwen.

Monitoring gewone dwergvleermuizen

De monitoring van de aanwezigheid van soorten en aantallen vindt plaats aan de hand van afgeleiden van waarnemingen die vrij constant en eenvoudig te verkrijgen zijn (in plaats van het vaststellen van verblijfplaatsen). Voor de gewone dwergvleermuis is dat een telling van het aantal territoria in de periode augustus en september. In die periode is het aantal baltsende mannetjes zeer eenvoudig en zonder al te veel soortenkennis vast te stellen. Het aantal territoria wordt gebruikt als een maat voor de aanwezigheid van een populatie. Door tellingen op dezelfde wijze te herhalen wordt een relatief beeld voor de staat van instandhouding verkregen. Een relatief beeld is afdoende voor het beoogde doel. Het is in het kader van het soortmanagementplan niet noodzakelijk om van de gehele gemeente de verblijfplaatsen te kennen. Wel zal de biomorfologische kaart ieder jaar onderhouden worden en worden waarnemingen van belangrijke verblijfplaatsen, foerageergebieden of vliegroutes op die wijze vastgelegd.

- Per biomorfologische eenheid waar de soort relevant is (43 eenheden die tweemaal per onderzoeksjaar worden onderzocht);
- Tellingen in jaar 1, 3, 5 en 10;
- Tellingen van baltsende mannetjes langs een transect van 1,5 kilometer ($\pm 0,5$ uur tijdsbeste-ding);
- Registratie totaal aantal waargenomen baltsende gewone dwergvleermuizen.

Monitoring laatvlieger

Voor de laatvlieger is de staat van instandhouding minder eenvoudig te bepalen omdat er minder bekend is over het baltsgedrag. Laatvliegers worden vooral passerend en foeragerend waargenomen. Metingen vinden daarom plaats aan de hand van zichtwaarnemingen. Laatvliegers verblijven relatief korte tijd buiten hun verblijfplaats. Monitoring vindt plaats door gebiedsdekkende onderzoeken per auto in het kraamseizoen van de soort, waarbij de geluiden automatisch opgenomen met behulp van een batlogger. Met behulp van software worden de laatvliegers geregistreerd. Op deze manier wordt duidelijk in welke delen de laatvliegers zich bevinden. In de biomorfologische kaart worden alle waarnemingen van bijzondere functies van laatvliegers bijgewerkt.

- Gebiedsdekkend onderzoek waar de soort relevant is (soort is relevant in 38 eenheden);
- Tellingen in jaar 1, 3, 5 en 10;
- Tellingen van alle dieren langs een transect van (± 3 uur);
- Automatische registratie middels software (Batexplorer).